

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ
БАКАЛАВР

напрямок підготовки **6.030601 «Менеджмент»**

галузі знань **0306 Менеджмент і адміністрування**

форми навчання **денна та заочна**

Харків 2018

Красноруцький О.О.

Півень А.В.

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ
БАКАЛАВР**

напря́м підготовки **6.030601 «Менеджмент»**

галузі знань **0306 Менеджмент і адміністрування**

форми навчання **денна та заочна**

Харків 2018

УДК 631.348

Програма атестації здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр *напряму підготовки* 6.030601 «Менеджмент», *галузі знань* 0306 «Менеджмент і адміністрування», *денної та заочної форми навчання*. – *Харків: ХНТУСГ, 2018 – 42 с.*

Програма призначена для підготовки до складання комплексного кваліфікаційного екзамену здобувачами освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр спеціальності 6.030601 Менеджмент.

Програма містить змістовний матеріал з навчальних дисциплін, які входять до комплексного кваліфікаційного екзамену: Адміністративний менеджмент; Менеджмент; Операційний менеджмент; Організація виробництва; Планування і контроль; Тайм менеджмент; Теорія організації; Управління персоналом; Фінанси підприємств; Економіка підприємства; Аналіз господарської діяльності. А також критерії оцінювання виконання кваліфікаційної роботи та оформлення результатів атестації здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр спеціальності 6.030601 Менеджмент.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ніценко В.С. – доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу и аудиту Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Райтер Н.І. – кандидат економічних наук, доцент кафедри статистики та аналізу Львівського національного аграрного університету

Програму підготували:

Відповідальний за випуск: *д.е.н., професор Красноруцький О.О.*
Укладач: *Півень А.В.*

Схвалено і рекомендовано до друку науково-методичною комісією навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту ХНТУСГ (протокол №1 від 20.09.2018 р.)

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
1. ОРГАНІЗАЦІЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	5
2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВХОДЯТЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	6
2.1. Адміністративний менеджмент	6
2.2. Менеджмент	8
2.3. Операційний менеджмент	10
2.4. Організація виробництва	14
2.5. Планування і контроль	20
2.6. Тайм-менеджмент	21
2.7. Теорія організації	24
2.8. Управління персоналом	26
2.9. Фінанси підприємств	30
2.10. Економіка підприємства	32
2.11. Аналіз господарської діяльності	36
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	40
6. ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР	42

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

У сучасному інформаційному просторі для молоді, яка пов'язує себе з управлінською діяльністю, не останнє місце займає здобута освіта у вищому навчальному закладі.

Сьогоднішні професіограми роботодавців включають різні вимоги: знати та розуміти предметну область професійної діяльності; забезпечувати якість виконаних робіт; спілкуватись державною та іноземною мовами; використовувати інформаційні і комунікаційні технології; діяти соціально, відповідально та свідомо; вміти вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення; прагнути до самовдосконалення; проводити та реалізувати власні дослідження в виробництві, з подальшою мотивацією праці.

Атестація якості підготовки здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня (далі ОКР) бакалавр напряму підготовки «Менеджмент» та присвоєння професійної кваліфікації «бакалавр з менеджменту», здійснюється екзаменаційною (кваліфікаційною) комісією з атестації здобувачів вищої освіти, через визначення рівня сформованості компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми рівня вищої освіти.

Мета атестації – підтвердження нормативного змісту підготовки здобувачів ОКР бакалавр.

Професійна діяльність бакалавра напряму підготовки «Менеджмент» на первинних посадах полягає у: реалізації загальних функцій управління шляхом здійснення переважно адміністраторських та операторських і частково евристичних процедур праці; прийнятті оперативних рішень у межах своєї компетенції; функціональній та інформаційній підготовці проектів рішень; оперативному управлінні первинними підрозділами – лінійними (основна діяльність) або функціональними (підготовча та допоміжна діяльність), а також самостійними організаціями, які переважно не мають апарата управління; керівництві підлеглими, компетенція яких не вища за технічних службовців чи молодших спеціалістів.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

АТЕСТАЦІЯ здійснюється відповідно до:

- Законів України "Про вищу освіту", "Про освіту", "Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності"
- Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Національної рамки кваліфікацій"
- Державних та галузевих стандартів освіти, стандартів освітньої діяльності і стандартів вищої освіти, інших нормативних актів України з питань освіти
- Статуту Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка
- Положення «Про атестацію студентів в Харківському національному технічному університеті сільського господарства ім. П.Василенка»

При проведенні атестації здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» напряму підготовки «Менеджмент» складають комплексний кваліфікаційний екзамен з фаху. Екзамен проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії за участю не менше половини членів комісії при обов'язковій присутності голови комісії, в письмовій формі і складається з двох етапів: 1-й етап – тестова перевірка знань; 2-й етап – розв'язання аналітично-розрахункової задачі. Екзаменаційні завдання сформульовані згідно з навчальною програмою і охоплюють весь основний матеріал.

Завершується атестація видачею документу встановленого зразка про присудження кваліфікації «Менеджер». Атестація здійснюється відкрито і публічно.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВХОДЯТЬ ДО ЄДИНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

2.1. АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади адміністративного менеджменту

1. Еволюція адміністративної думки
2. Закони, принципи, методи, що впливають на адміністративну діяльність менеджера-керівника
3. Сучасні погляди (концепції) на сутність адміністративного управління
4. Людина як суб'єкт і об'єкт у системі адміністративного управління
5. Організація адміністративного апарата
6. Наукова організація праці в апараті адміністративного управління
7. Комунікативні зв'язки і культура адміністративного управління

Змістовий модуль II. Прийняття рішень в адміністративній діяльності

8. Кадрова політика і стратегія в адміністративному управлінні
9. Адміністративна діяльність як процес, організованість, структура
10. Підвищення економічності, продуктивності, якості й ефективності у діяльності організації
11. Управлінські адміністративні рішення
12. Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень
13. Методи в технології прийняття управлінських адміністративних рішень.

Рекомендована література

Базова

1. Бородіна, О. А. Адміністративний менеджмент : навч. посіб. / О. А. Бородіна, Я. О. Ходова ; Приазов. держ. техн. ун-т.

- електрон. текст. дан. - Маріуполь : ПДТУ, 2015. - 84 с.

2. Гордієнко Л. Ю. Адміністративний менеджмент: навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 216 с.

3. Гуторова О.О. Адміністративний менеджмент: навч. посібник / О.О. Гуторова, О.М. Стасенко / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2014. – 383 с.

4. Герберт А. Адміністративна поведінка: Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції: Пер. з англ. — 4-те вид., переробл. і допов. / А. Герберт, Г. Саймон. — К.: АртЕк, 2015. — 392 с.

6. Герчикова И.Н. Менеджмент: Учебник 4-е изд. перераб. і дополн. / И.Н. Герчикова. - М.: ЮНИТИ, 2010. – 512 с.

7. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту / О.Є. Кузьмін. - Львів: «Інтелект-Захід», 2012 – 533 с.

9. Мескон М.Х. Основы менеджмента / Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Пер. с англ. - М.: Дело, 2017. - 672 с.

10. Управление организацией: учебник / Под ред. А.Г. Поршнева, З.П. Румянцевой, Н.А. Саломатина. – М.: ИНФРА, 2008. – 735 с.

Допоміжна

1. Друкер П. Эффективный руководитель / Питер Друкер. - М.: Манн, Иванов и Фербер, 2016. - 240 с.

2. Ефремов В.С. Стратегия бизнеса: учебное пособие / В.С. Ефремов - М.: Финпресс, 2008. – 279 с.

3. Карлофф Б. Деловая стратегия: концепция, содержание, символы / Б. Карлофф. - М.: Экономика, 2004. - 239 с.

4. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу / А.М. Колот, О.С. Борисюк. – Київ: ПРООН, 2006. – 172 с.

5. Питерс Т. В поисках эффективного управления / Т. Питерс, Б. Уотермен. – М.: Прогресс, 2015. - 195 с.

6. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения / Г. Форд. - М.: Эксмо, 2017. - 224 с.

7. Хендерсон Р. И. Компенсационный менеджмент. Стратегия и тактика формирования заработной платы и других

выплат. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://www.setbook.com.ua/books/144892.html>.

8. Чандлер А. Стратегия и структура: учебник / А. Чандлер – М.: Мир, 2008. – 464 с.

9. Шевченко Л.С. Конкурентное управление: учебное пособие / Л.С. Шевченко – Харьков: Эспада, 2004. – 520с.

2.1. МЕНЕДЖМЕНТ

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Елементи організацій і процесу управління.

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту.

Тема 2 . Історія розвитку менеджменту.

Тема 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту.

Тема 4. Функції та методи менеджменту.

Тема 5. Процес управління.

Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту.

Тема 7. Організування як загальна функція менеджменту.

Змістовий модуль 2. Функції управління. Групова динаміка і керівництво

Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту.

Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту.

Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту.

Тема 11. Інформація і комунікації в менеджменті.

Тема 12. Керівництво та лідерство.

Тема 13. Ефективність менеджменту.

Рекомендована література

Базова

1. Дафт Р. Менеджмент/ Ричард Р. Дафт.-СПб: Питер, 2012.-656 с.

2. Мескон М.Х. Основы менеджмента/ Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Пер. с англ. - М.: Дело, 2016.-702 с.

3. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту / О.Є. Кузьмін. - Львів: «Інтелект-Захід», 2012 –

533 с.

4. Управление организацией: учебник / Под ред. А.Г. Поршнева, З.П. Румянцевой, Н.А. Саломатина. – М.: ИНФРА, 2008. – 735 с.

Допоміжна

1. Андрушків Б.М. Основи менеджменту / Б.М. Андрушків, О.Є. Кузьмін. - Львів: Світ, 2010. – 510 с.

2. Гершун А. Технологии сбалансированного управления / А. Гершун, М. Горский. – М.: ЗАО“ Олимп-бизнес”, 2005. – 416 с.

3. Грошева В.П. Краткий словарь менеджера / под ред. В.П. Грошева. – М., 1991. – 72 с.

4. Друкер П. Эффективный руководитель/ Питер Друкер.- М.: Манн, Иванов и Фербер, 2016.- 240с.

5. Ефремов В.С. Стратегия бизнеса: учебное пособие / В.С. Ефремов - М.: Финпресс, 2008. – 279 с.

6. Карлофф Б. Деловая стратегия: концепция, содержание, символы / Б. Карлофф. - М.: Экономика, 2004. - 239 с.

7. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу / А.М. Колот, О.С. Борисюк. – Київ: ПРООН, 2006. – 172 с.

8. Питерс Т. В поисках эффективного управления / Т. Питерс, Б. Уотермен. – М.: Прогресс, 2015. -195 с.

9. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения / Г. Форд. - М.: Эксмо, 2017.- 224 с.

10. Хендерсон Р. И. Компенсационный менеджмент. Стратегия и тактика формирования заработной платы и других выплат. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.setbook.com.ua/books/144892.html>.

11. Чандлер А. Стратегия и структура: учебник / А. Чандлер – М.: Мир, 2008. – 464 с.

12. Шевченко Л.С. Конкурентное управление: учебное пособие / Л.С. Шевченко – Харьков: Эспада, 2004. – 520с.

2.3. ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль № 1 «Формування та розвиток доктрин операційної системи»

Тема 1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту

Тема 2. Операційна система організації: поняття, склад та види

Тема 3. Операційна стратегія як основа проектування операційної системи

Змістовний модуль № 2 «Основні проектні рішення в операційному менеджменті»

Тема 4. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати

Тема 5. Управління процесом проектування операційної системи

Тема 6. Управління процесом проектування виробничих потужностей та трудового процесу

Тема 7. Управління проектами

Змістовний модуль № 3 «Управління поточним функціонуванням операційної системи»

Тема 8. Оперативний менеджмент операційної системи

Тема 9. Операційна інфраструктура та організація комплексного обслуговування виробництва

Тема 10. Контроль в системі операційного менеджменту

Тема 11. Управління матеріальними ресурсами та виробничими запасами

Тема 12. Управління матеріально-технічним постачанням (МТП) та збутом на підприємстві

Тема 13. Управління продуктивністю операційної діяльності

Тема 14. Управління якістю

Тема 15. Управління прибутком

Рекомендована література

Базова

1. *Василенко В.О., Ткаченко Т.І.* Виробничий

(операційний) менеджмент: навчальний посібник. Вид. 2-ге виправл. і доп. / За редакцією В.О. Василенка. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 532 с.

2. *Гевко І.Б.* Операційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007 р. – 228 с.

3. *Горелик О.М.* Производственный менеджмент: принятие и реализация управленческих решений: учебное пособие / О.М. Горелик. – М.: КНОРУС, 2007. – 272 с.

4. *Гэлловэй Л.* Операционный менеджмент. Принципы и практика. – СПб.: Питер, 2002. – 320 с.: ил. – (Серия «Теория и практика менеджмента»)

5. *Ильенкова С.Д.* Производственный менеджмент: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 583 с.

6. *Козловский В.А., Маркина Т.В., Макаров В.М.* Производственный и операционный менеджмент. Учебник. – СПб.: «Специальная литература», 1998. – 366 с.

7. *Козловский В.А., Маркина Т.В., Макаров В.М.* Производственный и операционный менеджмент. Практикум. – СПб.: «Специальная литература», 1998. – 216 с.

8. *Куручкин А.С.* Операционный менеджмент: Учебн. пособие. – К.: МАУП, 2000. – 144 с.

9. *Макаренко М.В., Махалина О.М.* Производственный менеджмент: Учеб. пособие для вузов. – М.: «Издательство ПРИОР», 1998. – 384 с.

10. *Михайловська О.В.* Операційний менеджмент. Начальний посібник. – К.: Кондор, 2008. – 550 с.

11. *Олійник І.А., Пасічник В.Г. та ін.* Операційний менеджмент. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 160 с.

12. Організація виробництва: навч. посіб. / *В.О. Онищенко, О.В. Редкін, А.С. Старовірець, В.Я. Чевганова.* – К.: Лібра, 2005. – 336 с.

13. *Петров В.С.* Методичні вказівки для виконання семінарських та практичних занять з дисципліни «Операційний менеджмент» з методичними вказівками для виконання курсових робіт студентами факультету менеджменту денної та заочної форми навчання спеціальності 7.050201 «Менеджмент

організацій». – Харків: ХНТУСГ ім. Петра Василенка. – 2007. – 62 с.

14. *Плоткін Я.Д., Пащенко І.Н.* Виробничий менеджмент. – Львів: ІВЦ «ІНТЕЛЕКТ+», 1999.

15. Практикум з операційного менеджменту: Навчальний посібник / Укладач *В.Й. Іванова*. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 72 с. Укр. мова ISBN 966-392-016-5

16. *Соснін О.С., Казарцев В.В.* Виробничий і операційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 147 с.

17. *Сумець О.М.* Операційний менеджмент: теоретичний аспект і практичні завдання: Підручник. 3-тє вид., перероб. та доповн. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 480 с.

18. *Фатхутдинов Р.А.* Производственный менеджмент. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 447 с.

19. *Чейз Ричард Б., Эквилайн Николас Дж, Якобс Роберт Ф.* Производственный и операционный менеджмент, 8-е издание / Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2001. – 704 с.

20. *Шиян Н.І.* Операційний менеджмент: Конспект лекцій / ХНТУСГ ім. П. Василенка. – Х.: ТОВ «СТАС», 2006. – 85 с.

21. *Школа І.М., Михайловська О.В.* Операційний менеджмент. Практикум. – Чернівці: Книги ХХІ, 2004. – 374 с.

22. *Яременко О.* Операционный менеджмент. – Х.: Фолио, 2002. – 231 с.

23. *Adam E.H., Ebert J.R.* Production and Operations Management: Concepts, Models and Behavior. 5th ed. – New York, Prentice Hall Englewood Cliffs, 1990.

24. *Heizer J.H., Render B.* Production and Operations Management: Strategies and Tactics. 3th ed. – Boston, Allyn and Bacon, 1993.

Допоміжна

1. *Бланк И.А.* Управление прибылью. – К.: Ника-Центр, 1998. – 544 с.

2. *Басовский А.Е., Протасьев В.В.* Управление качеством: Учебник. – М.: Инфра – М, 2000. – 212 с.

3. *Гончаров В.В.* Специфика управления важнейшими ресурсами. – М.: МНИИПУ, 1998. – 176 с.

4. *Дем'яненко С.І.* Менеджмент виробничих витрат у сільському господарстві. – К.: КНЕУ, 1996. – 264 с.
5. *Дем'яненко С.І.* Особливості формування витрат і цін на продукцію / Економіка АПК, 1996. – №12.
6. *Завадський Й.С.* Менеджмент. Том 1. – К.: УФІМБ, 1997. – 543 с.
7. *Ильenkova C.Д.* Управление качеством: Учебник для вузов. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 199 с.
8. *Котлер С.А.* Управление затратами: учеб. пособие. – СПб: Питер, 2001. – 160 с.
8. *Огвоздин В.Ю.* Управление качеством. Основы теории и практики: учебное пособие. – М.: ДИС, 1999. – 160 с.
10. *Правдюк Н.Л., Кривий А.П.* Виробничі витрати та їх місця в управлінському обліку // Економіка АПК. – 1999. – №4. – С. 45.
11. *Саблук П.Т., Ситник В.П.* Ціноутворення в умовах ринкових відносин в АПК. – К.: ІАЕ, 1997. – 501 с.
12. *Турченко М.М.* Виробнича структура господарюючого суб'єкта АПК як ієрархія галузевих утворень: Лекція / Харк. держ. техн.. ун-т с.-г. – Х.: ТОВ «СТАС», 2003. – 83 с.
13. *Турченко М.М.* Практикум з менеджменту АПК. Методика оптимізації блоку структурних змінних організацій аграрного сектора: Навчальний посібник. Випуск 1. / Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Харків: ТОВ «СТАС», 2006. – 150 с.
14. *Турченко М.М.* Стратегічна організаційно-економічна реструктуризація організацій аграрного сектора: Монографія. – Харків.: ТОВ «ЕДЕНА». – 2006. – 537 с. ISBN 966-8230-20-5
15. *Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой.* – М.: Изд-во «Перспектива», 1998. – 650 с.
16. *Фотонов А.Г.* Ресурсный потенциал: планирование и управление. – М.: Экономика, 1985.
17. Менеджмент организации: учеб. пособие / Под ред. *З.П. Румянцева.* – М.: Инфра – М, 1997. – 432 с.
18. *Колесников* Управление ресурсами предприятия // Логистика, 1999. – №2. – С. 34-40.

19. Томпсон А.А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: Учебник для вузов / М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. – 576 с.

20. Яременко О. Управление материальными ресурсами // Бизнес-информ, 1997. – №22. – С. 54-59.

2.4. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Рекомендована література

Базова

1. Конституція України: Закон від 12 черв. 1996 р., № 254к/96-ВР // Відомості ВРУ. – 1996. - № 30. – Ст. 141.

2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р., № 2768-III // Відомості ВРУ. – 2001. - № 3-4. – Ст. 27.

3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р., № 436-IV // Відомості ВРУ. – 2003. - № 18-22. – Ст. 144.

4. Азізов С.П. Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах. – К.: НАУ, 2000. – 272 с.

5. Азізов С.П., Канінський П.К., Скупий В.М. Організація аграрного виробництва в сільськогосподарських підприємствах: Підручник / За ред. проф. С.П. Азізова. – К.: ННЦ ІАЕ, 2001. – 834 с.

6. Азізов С.П., Канінський П.К., Скупий В.М. Організація сільськогосподарського виробництва: Практикум / За ред. проф. С.П. Азізова. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 270 с.

7. Азізов С.П., Канінський П.К. Організація аграрного виробництва і бізнесу: Підручник / За ред. проф. С.П. Азізова. – К.: «Фенікс», 2006. – 790 с. ISBN 966-669-159-0

8. Новицкий Н.И. Организация производства на предприятиях: Учеб.-метод. Пособие. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 392 с.

9. Организация производства в сельскохозяйственных предприятиях / Под ред. проф. А.А. Никитенко. – М.: Агропромиздат, 1985. – 463 с.

10. Организация производства и управление предприятием: Учеб. / Туровец О.Г., Бухалков М.И., Родионов В.Б. и др.; Под ред. О.Г. Туровца. – М.: ИНФРА-М,

2002. – 528 с.

11. Организация производства на сельскохозяйственных предприятиях / Под ред. профессора, академика ВАСХНИЛ М.И. Синюкова. – М.: Агропромиздат, 1989. – 512 с.

12. Организация производства на сельскохозяйственных предприятиях / Под ред. Б.И. Яковлева. – М.: Агропромиздат, 1989. – 413 с.

13. Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах: Практикум / За ред. Г.С. Тарасенка, Л.Я. Зрібняка. – К.: Урожай, 1993. – 224 с.

14. Організація виробництва на сільськогосподарських підприємствах: Практикум / За ред. М.Ф. Соловйова. – К.: Урожай, 1995. – 208 с.

15. Організація виробництва: Навч. посіб. / В.О. Онищенко, О.В. Редкін, А.С. Старовірець, В.Я. Чевганова. – К.: Лібра, 2005. – 366 с.

16. Основы аграрного підприємництва / За ред. М.Й. Маліка. – К.: ІАЕ, 2001. – 582 с.

17. Попов Н.А. Организация сельскохозяйственного производства. С методическими указаниями для выполнения курсовых и дипломных работ. Курс лекций. Издание второе. – М.: Ассоциация авторов и издателей «ТАНДЕМ». Издательство «ЭКМОС», 2000. – 352 с.

18. Практикум по организации производства в сельскохозяйственных предприятиях / Под ред. Н.С. Власова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Агропромиздат, 1986. – 335 с., ил. – (Учебники и учеб. пособия для высш. с.-х. учеб. заведений).

19. Розвиток господарських формувань і організація виробництва в аграрній сфері АПК / За ред. М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка. – К.: ІАЕ, 1999. – 296 с.

20. Шкільов О.В. Організація виробництва і підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах. – К.: Урожай, 1997. – 336 с.

Допоміжна

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку: Інформ. аналіт. зб. / За ред. П.Т. Саблука. – К.: ІАЕ, 2003. Вип. 6. – 764 с.

2. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та

перспективи розвитку / За ред. П.І. Каліфського. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 287 с.

3. Аграрні соціально-трудові відносини / О.В. Шкільов, О.В. Здоровцов та ін. – К.: НВАТ «Агроінком», 1997. – 48 с.

4. Азізов С.П. Структурні зміни та досвід створення нових організаційних формувань в АПК і шляхи стабілізації та розвитку тваринницьких галузей. - К.: НАУ, 2001. – 100 с.

5. Азізов С.П., Ильчук Н.М., Стопник В.А. Совершенствование экономических отношений и форм хозяйствования в сельском хозяйстве. - К.: НАУ, 1996. - 145 с.

6. Амбросов В.Я. Трансформаційні процеси в аграрній сфері регіону // Економіка України. 2003. - № 8. – С. 66-70.

7. Аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств України. - К.: Держкомстат, 2005. – 340 с.

8. Білик Ю.Д. Економічний оборот землі в системі ринкових відносин. Матеріали п'ятирічних зборів ВКВЕА. К.: ІАЕ, УААН, 2003. – 635 с.

9. Банковское дело. Учеб. Пособие для вузов. Под ред. О.Н. Лаврушина. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 576 с.

10. Баутин В.М. и др. Экономика агротехсервиса. – М.: Ижформагротех., 1994. – 228 с.

11. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту. – К.: Молодь, 1997. – 998 с.

12. Бідзюра І.П., Збарський В.К., Ильчук М.М. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу. – К., 2001. – 320 с.

13. Білоусько Я.К., Денисенко П.А., Питулько В.О. Матеріально-технічне забезпечення агропромислового комплексу в ринкових умовах. – К.: ІАЕ, 1999. – 26 с.

14. Бизнес-план: методические материалы / Под ред. проф. Р.Г. Малиновского. – М.: Финансы и статистика, 1994.

15. Бородіна О.М. Сільськогосподарське дорадництво та проблеми його кадрового забезпечення. – К.: ІАЕ, 2001. – 72 с.

16. Бухгалтерський облік на підприємствах АПК: Посібник по застосуванню нормативних документів / За ред. П.Т. Саблука. - К.: ІАЕ, 2001. – 478 с.

17. Гайдучький П.І., Лобас М.Г. Приватизація власності в агропромисловому комплексі. – К.: НВАТ "Агроінком", 1994. – 208 с.

18. Гайдуцький П.І., Лобас М.Г. Відродження МТС. – К.: НВАТ "Агроінком", 1997. – 508 с.
19. Гайдуцький П.І., Саблук П.Т., Лупенко Ю.О. та ін. Аграрна реформа в Україні / За ред. акад. УААН П.І. Гайдуцького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.
20. Гайдуцький П.І. Україні потрібна нова аграрна політика // Економіка АПК. – 2005. - № 10. – С. 37-41.
21. Грушко В.І. Петриненко О.І. Фінансові ризики. – К.: Знання, 1998. – 188 с.
22. Дзись Г. Малий бізнес як феномен ринкової економіки // Економіка України. – 1998. - № 1. – С. 84-85.
23. Ефективність сільськогосподарського виробництва в особистих господарствах громадян (за матеріалами обстеження) / За ред. П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка, Ю.Я. Лузана. – К.: ІАЕ УААН, 2001. – 378 с.
24. Жук А. Малий бізнес в мире и в Украине // Экономика Украины. – 1995. - № 7. – С. 33-39.
25. Збірник нормативних актів по реформуванню власності / За ред. В.Д. Гревцова. – К.: Урожай, 1993. – 130 с.
26. Канінський П.К. Спеціалізація та кооперація тваринництва зони Лісостепу в умовах ринкової економіки. – К.: ІАЕ, 2000. – 448 с.
27. Комков Н.Н. Проблемы инновационного развития на этапе переходной экономики. – М.: институт народнохозяйственного прогнозирования РАН. – 2001.
28. Кириленко І.Г. Трансформація соціально-економічних перетворень у сільському господарстві України: проблеми, перспективи. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 452 с.
29. Крисальний А.В. Экономические взаимоотношения кооперированных хозяйств. – К.: Урожай, 1983.
30. Кропивко М.М. Розвиток матеріально-технічної бази (селянських) фермерських господарств // Економіка АПК. – 2003. - № 1. – С. 69-75.
31. Купалова Г.І., Скупий В.М. Зайнятість на селі. – К.: ІАЕ, 1999. – 44 с.
32. Лукінов І.І. Економічні трансформації. – К.: Наукова думка, 1997. – 455 с.
33. Мельник Л.Ю. Основи підприємництва та ринкової

економіки. – К.: Вища шк. 1995. – 160 с.

34. Многоукладная экономика АПК России / Под ред. А.А. Шутькова. – М.: Колос, 1998. – 357 с.

35. Наукові основи ведення агропромислового виробництва зони Полісся і західного регіону України / Редкол.: М.В. Зубець (голова редакційної колегії) та ін. – К.: Урожай, 2004. – 560 с.

36. Наукові основи ведення агропромислового виробництва зони Лісостепу України / Редкол.: М.В. Зубець (голова редакційної колегії) та ін. - К.: Логос, 2004. – 776 с.

37. Наукові основи ведення агропромислового виробництва зони Степу України / Редкол.: М.В. Зубець (голова редакційної колегії) та ін. – К.: Аграр. наука, 2004. – 844 с.

38. Особисті підсобні господарства України – аналіз витрат виробництва сільськогосподарської продукції. / За ред. акад. УААН О.М. Шпичака. – К., 2000 – 230 с.

39. Онищенко О.М. Становлення приватного сектора у сільському господарстві // Економіка України. – 1995. - № 10.

40. Онищенко О. Особисті селянські господарства у пореформеному розвитку аграрного сектора // Економіка України. – 2003.-№ 6. - С. 57-69.

41. Організаційно-правові форми господарювання в АПК / П.Т. Саблук, В.В. Юрчишин, В.Я. Месель-Веселяк, М.Й. Малік та ін. – К.: ІАЕ, 1998. – 36 с.

42. Про виконання програми якісного удосконалення с.-г. тварин в підприємствах України (звіт за 2004 р.) К.: Національне об'єднання по племінній справі у тваринництві. 2005. – 57 с.

43. Побережна Г.Р. Економічні умови формування і розвитку малих підприємницьких структур // Основи аграрного підприємництва. – К, 2001. – Розд. 10. – С. 397-29.

44. Посібник по реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств / За ред. П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка. – К., 2000. – 660 с.

45. Перехід до ринкового госпрозрахунку / За ред. П.Т. Саблука, М.П. Вітковського. – К.: Урожай, 1993. – 136 с.

46. Реструктуризація матеріально-технічної бази агропромислового комплексу. – К., 1997. – 294 с.

47. Розвиток господарських формувань і організація

виробництва в аграрній сфері АПК / За ред. М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка. – К.: ІАЕ, 1999. – 296 с.

48. Саблук П.Т. Аграрна економіка і політика в Україні: підсумки минулого та погляд у майбутнє (у трьох томах). – К.: ІАЕ, 2001. – Т. 2: Аграрна економіка в умовах демократичного державотворення. – 482 с.

49. Саблук П.Т. Розвиток сільських територій в контексті забезпечення економічної стабільності держави: Доповідь на Всеукраїнських зборах вчених економістів-аграрників 9-10 листопада 2005 р. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 19 с.

50. Сакович В. Фермерство за рубежом // Международный сельскохозяйственный журнал. – 1993. - № 5-6.

51. Семенов В.Ф. та ін. Загальний курс агробізнесу. – К.: Знання, 2000. – 300 с.

52. Сільське господарство України за 2004 рік.: Стат. щорічник. – К.: Держкомстат України, 2005.

53. Стан і перспективи розвитку молокопродуктового підкомплексу АПК України / За ред. О.М. Шпичака. – К.: ІАЕ, 1999. – 156 с.

54. Составление бизнес-плана. – М., Джон Уайли Энд Сад, 1995. – 224 с.

55. Тивоненко І. Машинно-технологічні станції // Техніка АПК. – 1998. - №1.

56. Фінансово-кредитні відносини в АПК / За ред. акад. УААН П.Т. Саблука, чл.-кор. УААН М.Я. Дем'яненка. – К.: ІАЕ, 2000. – 284 с.

57. Формування та функціонування ринку агропромислової продукції (практичний посібник) / За ред. П.Т. Саблука. – К.: ІАЕ, 2000. – 555 с.

58. Ціни, витрати, прибутки агровиробництва та інфраструктура продовольчих ринків України / За ред. О.М. Шпичака. – К.: ІАЕ, 2000. – 585 с

59. Щепієнко П.В. М'ясний підкомплекс України (Проблеми розвитку та ефективності). – К.: ІАЕ УААН, 1999. – 64 с.

60. Юрчишин В., Замша Г. Розвиток відносин власності на селі: концептуальні основи становлення і утворення приватного сектора // Економіка України. – 2003. - №11. – С. 47-54.

2.5. ПЛАНУВАННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи планування

Тема 1. Сутність, необхідність та особливості планування у сільськогосподарських підприємствах

Тема 2. Система та види планів підприємств

Тема 3. Суть і система стратегічних та перспективних планів підприємства

Тема 4. Поточні плани підприємств та їх внутрішньогосподарських підрозділів

Тема 5. Маркетингова програма підприємства та її зв'язок з іншими розділами плану

Тема 6. Бізнес-планування в сільськогосподарських підприємствах

Змістовний модуль 2. Планування виробництва продукції і використання ресурсів

Тема 7. Обґрунтування виробничої програми з рослинництва

Тема 8. Обґрунтування виробничої програми з тваринництва

Тема 9. Планування оптимального поєднання галузей у господарстві

Тема 10. Планування промислового виробництва

Тема 11. Планування обслуговуючих виробництв

Тема 12. Планування в особистих господарствах населення (огн)

Тема 13. Планування використання основних засобів виробництва

Тема 14. План з праці та соціального розвитку колективу

Змістовний модуль 3. Планування фінансово-економічних результатів виробничої діяльності

Тема 15. Планування витрат і собівартості продукції

Тема 16. Фінансовий план підприємства

Тема 17. Організація та контроль виконання планів

Рекомендована література

1. *Акофф Р.* Планирование в больших экономических системах. — М.: Сов. радио, 1972. — 224 с.
2. *Алексеева М. М.* Планирование деятельности фирмы. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 246 с.
3. *Гук М. М.* Планування сільськогосподарського виробництва. — К.: Урожай, 1992. — 278 с.
4. Деловое планирование: методы, организация, современная практика. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 366 с.
5. *Ильин А. И.* Планирование на предприятии. — Минск: Новое знание, 2002. — 634 с.
6. *Калініченко С. М.* Планування і контроль на підприємстві: Курс лекцій / С. М. Калініченко. — Харків: «Міськдрук», 2011. — 250 с.
7. *Мессель-Веселяк В. Я., Саблук П. Т., Зубець М. В.* Розвиток господарських формувань і організація виробництва в аграрній сфері АПК. — К.: ІАЕ УААН, 1999. — 296 с.
8. *Нелеп В. М.* Планування на аграрному підприємстві. — К.: КНЕУ, 2000. — 371 с.
9. *Нелеп В. М.* Планування на аграрному підприємстві: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2002. — 280 с.
10. *Покропивний С. Ф., Соболев С. М., Швиданенко Г. О.* Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування. — К.: КНЕУ, 1998. — 208 с.

2.6. ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Тайм-менеджмент як система управління часом

Тема 1. Предмет і задачі курсу «Тайм-менеджмент»

Тема 2. Аналіз витрат часу в системі тайм-менеджменту

Тема 3. Цілепокладання

Тема 4. Планування часу

Змістовий модуль II. Тайм-менеджмент як засіб підвищення ефективності діяльності

- Тема 5. Реалізація планів і організація діяльності
Тема 6. Самоконтроль і самомотивація
Тема 7. Підвищення ефективності використання часу

Рекомендована література

Базова

1. Архангельский Г.А. Тайм-драйв: как успевать жить и работать. М., 2005.
2. Архангельский Г.А. Организация времени. 2-е изд. — СПб.: Питер, 2006. — 448 с.: ил.
3. Болотова А.К. Психология организации времени: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: Аспект Пресс, 2006. -254с.
4. Васильченко Ю. Самоучитель по тайм-менеджменту. СПб.: Питер, 2007. – 255 с.
5. Добротворский И.Л. Самоменеджмент: Эффективные технологии. Практическое руководство для повседневных проблем. М.: «Приор», 2003
6. Зайверт Л. Ваше время в ваших руках:(Советы руководителям, как эффективно использовать рабочее время): Пер. с нем./Авт. предисл. В. М. Шепель. — М. Экономика, 1990. — 232с.
7. Захаренко Г. Тайм-менеджмент. СПб.: Питер, 2004. — 128 с.: ил.
8. Калинин С.И. Тайм-менеджмент: Практикум по управлению временем. СПб.: Речь, 2006. – 371 с.
9. Кови С.Р. Семь навыков высокоэффективных людей: Мощные инструменты развития личности / Кови Стивен; Под ред. Е.Харитоновой, М.Ильина; Пер.с англ. О.Кириченко. - 3-е изд. - М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. - 374с.
10. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент. Теория и практика: учебник. — К. : Ника-Центр, 2007. — 344с.
11. Лукашевич Н.П. Теорія й практика самоменеджменту: навчальний посібник / Н.П. Лукашевич. - 2-е вид., випр. - Киев : МАУП, 2002. - 360 с.
12. Скібіцька Л. І. Тайм-менеджмент: Навч. Посібник для студ. економ. вузів. — К.: Кондор, 2009. — 528 с.

Допоміжна

1. Аакер Д.А. Бизнес-стратегия: от изучения рыночной среды до выработки беспроигрышных решений / Дэвид А. Аакер; [пер. с англ.]. — М.: Эксмо, 2012. — 464 с.

2. Архангельский Г. Формула времени: тайм-менеджмент на Outlook 2007 - 3-е изд., доп. - Москва : Манн, Иванов и Фербер, 2007.

3. Армстронг М. Как стать эффективным руководителем / М. Армстронг / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 160 с. – (Серия

«Классика Harvard Business Review»)

4. Балабанова Л.В. Организация труда менеджера: учебник для студ. высших учеб. закл. / Л.В. Балабанова, А.В. Сардак; Донецкий национальный ун-т экономики и торговли им. Михаила Туган-Барановского. Кафедра маркетингового менеджмента. - Донецк: ДонНУЭТ, 2008. - 480 с. - (Школа маркетингового менеджмента).

5. Баришніков В.М. Людський розвиток як сутність державної стратегії соціально-економічної політики (самоменеджмент в забезпеченні конкурентоздатності безробітних на сучасному ринку праці): навч. посіб. / В. М. Баришніков; Ін-т підготов. кадрів Держ. служби зайнятості України. — К.: [б.в.], 2010. — 121 с.

6. Берендеева М. Как успевать все. Пособие по управлению временем М.: Книжкин дом, Эксмо, 2004. - 160 с. - (Серия "Тренинг личного успеха")

7. Вудкок М. Раскрепощенный менеджер: для руководителя- практика / М. Вудкок, Д. Фрэнсис - М.: Дело, 2001. - с-320

8. Горбачев А.А. Тайм-менеджмент в 2 счета / Александр Горбачев.– СПб.: Питер, 2009. – 256 с.

9. Добренъков В.И. Управление человеческими ресурсами: социально-психологический подход: учеб. пособие для студентов вузов / В. И. Добренъков, А. П. Жабин, Ю. А. Афонин; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова, Социол. фак. - М.: КДУ, 2009. – 480 с.

10. Добротворский И.Л. Самоменеджмент : Практик. руководство для решения повседневных проблем:

Эффективные технологии / И.Л. Добротворский . — М. : Приор-издат, 2003 . — 267 с.

11. Довгань Л.Є. Праця керівника, або Практичний менеджмент: Навч. посіб. - К.: ЕксОб. – 2002. - 384 с.

12. Доронина М.С. Самоменеджмент: сутність, умови виникнення і розвитку / М.С. Доронина, В.І. Пересунько. // Економіка і управління. – 2006. - № 4. – С. 7-12.

13. Зайверт Л. Ваше время – в ваших руках. Советы руководителям, как эффективно использовать рабочее время) / Лотар Зайверт / Пер. с нем. – М.: Экономика, 2001. – 267 с.

14. Золотые Ступени Карьеры / А. Купеческий, М. Бородулина, Л. Лебедева, Ю. Романова, В. Оглоблин, Ю. Блохин, А. Ульянов, З. Цамалашвили и др. – М.: Издательство: ООО "Купечество", 2006. – 344 с.

15. Карпичев В., Варламов В. Самоменеджмент: Введение в проблему [Статья] // Проблемы теории и практики управления. — 2013. — № 3. — С. 103—106.

16. Кинан К. Самоменеджмент / К. Кинан; пер. с англ. - М.: Эксмо. - 2006. - 72 с. - (Менеджмент на ладони: кратко и ясно).

17. Колпаков В. М. Самоменеджмент: навчальний посібник / В. М. Колпаков . — К. : Персонал, 2008 . — 528 с.

18. Маккензи Р.А. Ловушка времени: рекомендации, примеры, советы / Р. А. Маккензи. - М.: Вече : Персей: АСТ, 2005. - 479 с. - (Self-Help

2.7. ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I Концептуальні та методологічні засади теорії організації

Тема 1. Методологічні засади теорії організації

Тема 2. Принципи дії статичних і динамічних організацій

Тема 3. Основні організаційні теорії та моделі

Тема 4. Організація як система

- Тема 5. Організація як соціум
Тема 6. Організація як процес
Тема 7. Самоорганізація
Змістовий модуль II Методичні аспекти створення ефективної організації
Тема 8. Зовнішнє й внутрішнє середовище організації
Тема 9. Організаційне проектування
Тема 10. Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності.
Тема 11. Культура організації
Тема 12. Ефективність діяльності організації

Рекомендована література

Базова

1. Виноградський М. Д. Менеджмент в організаціях: Навч. посіб. для здобувачами освіти екон. спец. Вузів / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шканова. – К.: «Кондор». – 2002. – 654 с.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
4. Жуковська Л. Е. Теорія організацій: навч.посіб. / Л.Е. Жуковська, Є.Г. Борисевич, Є.М. Стрельчук – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. – 148 с.
5. Захарчин Г. Механізми формування організаційної культури на підприємстві / Г. Захарчин. Формування ринкової економіки в Україні. -2009. Вип. 19. – С. 241-248 9
6. Колосов А. Теорія організації : навчальний посібник / А.М. Колосов, Н.В. Прус. - Луганськ : Елтон-2, 2014. – 211 с.
7. Кредісов А.І. Менеджмент для керівників / А.І. Кредісов, Є.Г. Панченко, В.А. Кредісов. -К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. – 556 с.
8. Марченко О. Теорія організації : навчальний посібник / О.М. Марченко, Л.М. Томаневич. - Львів : ЛДУВС, 2015. - 359 с.
9. Менеджмент організацій: Підручник / За заг. ред. Л.І.

Федулової. - К.: Либідь, 2004.- 448 с.

10. Монастирський Г. Теорія організації : підручник / Г.Л. Монастирський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. - 287 с.

11. Теорія організації: навч. посібник / В. В. Приходько, В. І. Прокопенко, В. В. Малий та ін. За ред. І.В. Шереметьєвої. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 258 с.

12. Ситник Й. С. Менеджмент організацій. Начальний посібник /Й. С. Ситник. – Львів: «Тріада плюс», Київ «Алерта», 2008. – 456 с.

13. Терещенко Т. Теорія організації : навчальний посібник / Тетяна Василівна Терещенко. - Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. – 335 с.

14. Шлійко А.В. Теорія організації. Конспект лекцій з дисципліни / Укладач: к.с- г.н. А.В. Шлійко. – Тернопіль, ТНЕУ, 2012. – 152 с.

Додаткова література

1. Савчук Л. Розвиток корпоративної культури в Україні// Л. Савчук, А. Бурлакова. - Персонал. – 2005. – 5. – С. 86-89.

2. Хаєст Г.Л. Корпоративна культура: Навч. посібник. / Г.Л. Хаєст// – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 403 с.

3. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: навч.посіб. / Ф.І. Хміль. – К: Академвидав, 2003. - 607 с.

4. Чайковська В. Г. Життєвий цикл організації та його роль у розвитку підприємства / В. Г. Чайковська // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - № 7. – с. 98-104

2.8. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль № 1 «Основи управління персоналом підприємства»

Тема 1. Управління персоналом у системі менеджменту організацій

Тема 2. Управління персоналом як соціальна система

Тема 3. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації

- Тема 4. Кадрове планування в організаціях
Тема 5. Організація набору та відбору персоналу
Тема 6. Організування діяльності та функції служб персоналу
Тема 7. Формування колективу організації
Змістовний модуль № 2 «Зміст процесу управління персоналом підприємства»
Тема 8. Згуртованість та соціальний розвиток колективу
Тема 9. Конфлікти в системі управління персоналом
Тема 10. Оцінювання та атестація персоналу в організації
Тема 11. Управління процесом розвитку та рухом персоналу організації
Тема 12. Управління процесом вивільнення персоналу
Тема 13. Соціальне партнерство в організації
Тема 14. Ефективність управління персоналом

Рекомендована література

Базова

1. *Базаров Т.Ю.* Управление персоналом: [Учебник для вузов] / Под ред. *Т.Ю. Базарова, Б.Л. Еремина.* – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: ЮНИТИ, 2002. – 560 с.
2. *Балабанова Л.В.* Управление персоналом: [Підручник] / *Л.В. Балабанова, О.В. Сардак.* – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.
3. *Балабанова Л.В.* Управление персоналом: [навч. посіб.] / *Л.В. Балабанова, О.В. Сардак.* – К.: Професіонал, 2006. – 512 с.
4. *Виноградський М.Д.* Управление персоналом: [Навч. посіб.] / *М.Д. Виноградський, А.М. Виноградська, О.М. Шкапова.* – [2-ге видання]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 502 с.
5. *Егоришин А.П.* Управление персоналом: учебник для вузов / *А.П. Егоришин.* – [6-е изд., перераб. и доп.]. – Н. Новгород: НИМБ, 2007. – 1100 с.
6. *Жуковська В.М.* Управление персоналом. Практикум: [навч. посіб.] / *В.М. Жуковська, І.П. Миколайчук;* Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К.: Академвидав, 2006. – 606 с.
7. *Кибанов А.Я.* Управление персоналом организации. Практикум: Учеб. пособие / Под ред. д.э.н., проф. *А.Я. Кибанова.* – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: ИНФРА-М,

2008. – 365 с. – (Высшее образование).

8. *Кибанов А.Я.* Управление персоналом организации: отбор и оценка при найме, аттестация: Учебное пособие для вузов / *А.Я. Кибанов, И.Б. Дуракова.* – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Издательство «Экзамен», 2005. – 416 с.

9. *Кибанов А.Я.* Управление персоналом организации: Учебник / Под ред. *А.Я. Кибанова.* – [4-е изд., доп. и перераб.]. – М.: ИНФРА-М, 2010. – 695 с. – (Высшее образование).

10. *Кибанова А.Я.* Управление персоналом: [Учебно-практическое пособие для студентов экономических вузов и факультетов] / под ред. *А.Я. Кибанова и Л.В. Ивановской.* – М.: «Издательство ПРИОР», 1999. – 352 с.

11. *Крушельницька О.В.* Управління персоналом: [Навчальний посібник] / *О.В. Крушельницька, Д.П. Мельничук.* – [Видання друге, перероблене й доповнене]. – К.: «Кондор», 2005. – 308 с.

12. Менеджмент персоналу: навч. посіб. / *В.М. Канюк, В.М. Петюх, С.О. Цимбалюк та ін.;* [за заг. ред. *В.М. Данюка, В.М. Петюха*]. – К.: КНЕУ, 2004. – 398 с.

13. *Стаут Л.У.* Управление персоналом. Настольная книга менеджера / *Л.У. Стаут*, пер. с англ. – М.: ООО «Издательство» «Добрая книга», 2006. – 536 с.

14. *Хміль Ф.І.* Управління персоналом: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / *Ф.І. Хміль.* – К.: Академвидав, 2006. – 488 с.

15. *Храмов В.О.* Основи управління персоналом: [Навч.-метод. посіб.] / *В.О. Храмов, А.П. Бовтрук.* – К.: МАУП, 2001. – 112 с. іл. – Бібліогр.: с. 109.

16. *Цветаев В.М.* Управление персоналом / *В.М. Цветаев.* – СПб: Питер, 2000. – 192 с.: ил. – (Серия «Краткий курс»).

17. *Щёкин Г.В.* Теория и практика управления персоналом: [Учеб.-метод. пособ.] / Авт.-сост. *Г.В. Щёкин.* – [2-е изд., стереотип.]. – К.: МАУП, 2003. – 280 с: ил. – Библиогр. в конце разд.

18. *Щокін Г.В.* Теорія і практика управління персоналом: [Навч. метод. посібник] / Авт.-уклад. *Г.В. Щокін.* – К.: МАУП, 1998. – 256 с.: іл. – Рос.

ДОПОМІЖНА

19. *Армстронг М.* Стратегическое управление человеческими ресурсами: [пер. с англ.] / *М. Армстронг.* – М.: ИНФРА-М, 2002. – 328 с. – (Серия «Менеджмент для лидера»).

20. Аудит и контролинг персонала организации: учеб. пособие / под ред. проф. *П.Э. Шлендера.* – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Вузовский учебник, 2010. – 262 с.

21. *Беляцкий Н.П.* Управление персоналом: [учеб. пособие] / *Н.П. Беляцкий, С.Е. Веселько, П. Ройш.* – Мн.: Интерпрессервис: Экоперспектива, 2003. – 352 с.

22. *Борисова Е.А.* Управление персоналом для современных руководителей / *Е.А. Борисова.* – СПб.: Питер, 2003. – 445 с. – (Серия «Теория и практика менеджмента»).

23. *Бухалков М.И.* Управление персоналом: развитие трудового потенциала: [учеб. пособ.] / *М.И. Бухалков.* – М.: ИНФРА-М, 2005. – 192 с. – (Высшее образование).

24. *Веснин В.Р.* Практический менеджмент персонала: пособие по кадровой работе / *В.Р. Веснин.* – М.: Юристъ, 2001. – 496 с.

25. *Веснин В.Р.* Управление персоналом: теория и практика: [учебник] / *В.Р. Веснин.* – М.: Велби: Проспект, 2007. – 688 с.

26. Кодекс законів України про працю (зі змінами та доповненнями). – К.: Атака, 2002. – 96 с.

27. *Лукичева Л.И.* Управление персоналом: учеб. пособие / *Л.И. Лукичева;* под ред. *Ю.П. Анискина.* – [4-е изд., испр.]. – М.: Омега-Л, 2008. – 263 с. – (Библиотека высшей школы).

28. *Маслов Е.В.* Управление персоналом предприятия: [учеб. пособие] / *Маслов В.Е.;* под ред. *П.В. Шеметова.* – М.: ИНФРА-М; Новосибирск: НГАЭиУ, 2001. – 312 с.

29. *Михайлова Л.И.* Управління персоналом: [навч. посіб.] / *Л.И. Михайлова.* – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.

30. *Моргунов Е.Б.* Управление персоналом: исследование, оценка, обучение / *Е.Б. Моргунов.* – М.: Бизнес-школа «Интел-синтез», 2000. – 264 с.

31. *Мурашко М.И.* Менеджмент персоналу: навч. посіб. / *М.И. Мурашко.* – [3-тє вид., випр. і доп.]. – К.: Т-во «Знання»,

КОО, 2008. – 435 с.

32. *Савельєва В.С.* Управління персоналом: [навч. посіб.] / *В.С. Савельєва.* – К.: Професіонал, 2005. – 336 с.

33. *Савченко В.А.* Управління розвитком персоналу: [навч. посіб.] / *В.А. Савченко.* – К.: КНЕУ, 2002. – 351 с.

34. Управление персоналом: учебник / под общ. ред. *А.И. Турчинова.* – [2-е изд., доп. и перераб.]. – М.: Изд-во РАГС, 2008. – 608 с. – (Учебники Российской академии государственной службы при Президенте Российской Федерации).

35. Управління персоналом фірми: навч. посіб. / під ред. д.е.н. *Крамаренко В.І.,* д.е.н., *Холода Б.І.* – К.: ЦУЛ, 2003. – 272 с.

36. *Федосеев В.Н.* Управление персоналом организации: [учеб. пособие] / *В.Н. Федосеев, С.Н. Канустин.* – М.: Экзамен, 2004. – 368 с. – (Серия «Магистр делового администрирования»).

37. *Цыпкин Ю.А.* Управление персоналом: [учеб. пособие для вузов] / *Ю.А. Цыпкин.* – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 446 с.

38. *Шекшня С.В.* Управление персоналом современной организации: учеб.-практ. пособие / *С.В. Шекшня.* – [5-е изд., перераб. и доп.]. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 2002. – 368 с.

2.9. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Основи організації фінансів підприємств»

Тема 1. Сутність і основи організації фінансів підприємств

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

Тема 3. Формування та використання прибутку.

Тема 4. Оподаткування підприємств

Змістовий модуль 2. «Фінансова діяльність підприємств та її планування»

Тема 5. Оборотні кошти та їх організація на підприємствах

Тема 6. Кредитування підприємств

Тема 7. Оцінювання фінансового стану підприємств
Тема 8. Фінансове планування на підприємствах

Рекомендована література

Основна

1. Податковий Кодекс України
2. Постанови Правління Національного банку України:
2.1. «Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» від 15.12.04. 2.2. «Інструкція про порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті» від 05.12.01. 2.3. «Інструкція про безготівкові рахунки в Україні в національній валюті» від 21.01.04.
3. Бандурка О.М. та ін. Фінансова діяльність підприємства. Підруч. – К.: Либіль, 2003. 4. Грідчина М.В., Захожай В.Б. Фінанси (теоретичні основи). Підруч. – К.: МАУП, 2004.
5. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія). Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2004.
6. Поддєрьогін А.М. та ін.. Фінанси підприємств. Підруч. – К.: КНЕУ, 2004.
7. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств. Навч. посіб. – К.: МАУП, 2004.
8. Фінанси : підруч. / С. І. Юрій, В. М. Федосов, Л. М. Алек-сеєнко та ін. ; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. - К. : Знання, 2008. - 611 с.
9. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. – 3-є вид., перероб. і допов. – Х.:Видавничий дім «ІНЖЕК», 2004. – 432 с.

Допоміжна

1. Данілов, О. Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях [Текст] : навч. посібник / О. Д. Данілов, Т. В. Паєнко. – К. : Центр учб. л-ри, 2011. – 256 с.
2. Карпенко, Ю. В. Економіка і фінанси підприємства [Текст] : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Ю. В. Карпенко. – Полтава : ПУЕТ, 2014. – 266 с.
3. Слав'юк, Р. А. Фінанси підприємств [Текст] :

підручник / Р. А. Слав'юк. – К. : УБС НБУ : Знання, 2010. – 550 с.

4. Фінансова думка України : в 3 т. Т. 1. Монографія / П. І. Юхименко, С. В. Львовчкін, В. М. Федосов, С. І. Юрій ; за наук. ред. В. М. Федосова. - К. : Кондор ; Тернопіль : Екон. думка, 2010. - 687 с.

5. Фінансова думка України : в 3 т. Т. 2. Енциклопедія / С. В. Львовчкін, В. М. Федосов, С. І. Юрій, П. І. Юхименко ; за наук. ред. В. М. Федосова. - К. : Кондор ; Тернопіль : Екон. думка, 2010. - 582 с.

6. Фінансова думка України : в 3 т. Т. 3. Хрестоматія : в 2 ч. / авт.-упоряд. С. І. Юрій, С. В. Львовчкін, В. М. Федосов, П. І. Юхименко ; за наук. ред. В. М. Федосова. - К. : Кондор ; Тернопіль : Екон. думка, 2010. - Ч. 1. - 471 с.

7. Фінансова думка України : в 3 т. Т. 3. Хрестоматія : в 2 ч. / авт.-упоряд. С. І. Юрій, С. В. Львовчкін, В. М. Федосов, П. І. Юхименко ; за наук. ред. В. М. Федосова. - К. : Кондор ; Тернопіль : Екон. думка, 2010. - Ч. 2. - 734 с.

8. Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку : в 3 т. / за ред. А. І. Даниленка. - К. : Фенікс, 2008. - Т. 1: Фінансова політика та податково-бюджетні важелі її реалізації. - 468 с.

2.10. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Змістовий модуль I Підприємство в сучасній системі господарювання та ресурсне забезпечення його діяльності

Тема 1. Предмет, об'єкт, завдання та методологія курсу.

Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання.

Тема 3. Особливості діяльності підприємств аграрного сектору економіки.

Тема 4. Земельні ресурси підприємства та ефективність їх використання.

Тема 5. Персонал підприємства і продуктивність праці.

Тема 6. Необоротні активи підприємства та ефективність їх використання.

Тема 7. Оборотні активи підприємства та ефективність їх

використання.

Тема 8. Витрати виробництва та собівартість продукції.

Тема 9. Ціни та ціноутворення в ринкових умовах.

Змістовий модуль II Результати та ефективність виробничої діяльності агропромислових підприємств

Тема 10. Формування, розподіл та використання прибутку.

Тема 11. Фінансово-економічна ефективність діяльності підприємства.

Тема 12. Економіка виробництва продукції рослинництва.

Тема 13. Економіка виробництва продукції тваринництва.

Тема 14. Економіка переробних підприємств харчової промисловості.

Тема 15. Визначення ефективності використання і ремонту машинно-тракторного парку, автопарку та нової техніки .

Тема 16. Інвестиції в агропромисловому виробництві.

Тема 17. Інноваційні процеси та оцінювання їх ефективності.

Тема 18. Якість та конкурентоспроможність продукції підприємства.

Тема 19. Реструктуризація та санація підприємства.

Тема 20. Банкрутство та ліквідація підприємства.

Тема 21. Економічна безпека підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / Присяжнюк М. В., Зубець М. В., Саблук П. Т. [та ін.] ; [за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. І. Месселя-Веселяка, М. М. Федорова]. — К. : ННЦ ІАЕ, 2011. — 1008 с.

2. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств : теорія, методика, аналіз : монографія / В. Г. Андрійчук. — К. : КНЕУ, 2005. — 292 с.

3. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропродовольчого комплексу : навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. Г. Андрійчук. — К. : КНЕУ, 2010. — 414 с.

4. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник / В. Г. Андрійчук. — К. : КНЕУ, 2013. — 779 с.

5. Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (моніторинг). Вип. 5 /

Воскобійник Ю. П., Шпикуляк О. Г., Камінський І. В. [та ін.]; [за ред. Ю. П. Воскобійника]. — К. : ННЦ ІАЕ, 2012. — 438 с.

6. *Губені Ю.Е.* Підприємництво : навч. посіб. / Ю. Е. Губені — Львів : НВФ «Українські технології», 2012. — 572 с.

7. Економіка сільського господарства: навчальний посібник / В.К. Збарський, В.І. Мацибора, А.А. Чалий/ За ред. В.К.Збарського і Мацибори. — К.:Каравела, 2010. — 280с.

8. Економіка підприємств : підручник / М. Г. Грицак, А. М. Колот, О. Г. Медрул [та ін.]; [за заг. і наук. ред. Г. О. Швиданенко]. — [вид. 4-те, перероб. і доп.]. — К. : КНЕУ, 2009, —816 с.

9. *Колот В. М.* Підприємництво : організація, ефективність, бізнес-культура : навч. посіб. / В. М. Колот, І. М. Репіна, О. В. Щербина. — К. : КНЕУ, 2009. — 444 с.

10. *Малік М. Й.* Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми : монографія / М. Й. Малік, О. А. Нужна. — К. : ННЦ ІАЕ, 2007. — 270 с.

11. *Супрун О. М.* Економічне регулювання аграрного виробництва : монографія / О. М. Супрун. — К. : ННЦ ІАЕ, 2011, — 350 с.

12. Черевко Г.В. Економіка підприємства: підруч. / [Черевко Г.В., Горбонос Ф.В., Павленчик А.О., Павленчик Н.Ф.]. — К.: Знання, 2010. — 384 с.

13. Черевко Г.В. Економіка аграрних підприємств: навч. посіб. / [Черевко Г.В., Руснак П.П., Андрійчук В.Г., Ільєнко А.А. та ін.]. — К.:, 2002. — 197 с.

Додаткова

14. Господарський кодекс України : прийнятий 16 січня 2003 р. — К. : Істина, 2003.

15. Про Державний земельний кадастр : Закон України // Урядовий кур'єр. — 2011. — 30 червня. — № 157.

16. Про оцінку земель : Закон України, зі змін, і доп. в 2004 — 2009 рр. // Інформ,-аналіт. центр «Ліга». — 2011.

17. Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні: Закон України // Урядовий кур'єр. — 2012. — 16 травня. — № 85.

18. Податковий кодекс України. — К. : Верес, 2011. — 336 с.

19. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України // Урядовий кур'єр. — 2004. — 29 вересня. — № 184.

20. Земельний кодекс України // Урядовий кур'єр. — 2006. — 15 листопада. — №211—212.

21. Про інноваційну діяльність : Закон України від 25.03.2005 № 2505/IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.
22. Про захист економічної конкуренції : Закон України // Урядовий кур'єр. — 2011. — 21 березня. — № 50.
23. Про оренду землі : Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 10. — С. 102—110.
24. Про оплату праці : Закон України // Закони України. — К. : Ін-т законодавства, 1997, —Т. 8, —С. 210-218.
25. Про інвестиції : Закон України // Голос України. — 1992. — 21 листопада. — № 226.
26. *Андрійчук В. Г.* Аналіз методології визначення вартості підприємства в межах дохідного підходу / В. Г. Андрійчук, Р. В. Андрійчук // Економіка АПК. — 2012. — № 9. — С. 40-47.
27. *Базилевич В.Д.* Ринкова економіка: основні поняття і категорії : Навчальний посібник / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич. — 2-ге вид., стер. — К.:Знання, 2008. — 263с.
28. *Варналій З.С.* Мале підприємництво : основи теорії і практики. -4 –те вид., стереотип. — К.:Знання, КОО, 2008. -302с.
29. *Виклики і шляхи агропродовольчого розвитку / Б. И. Пасхавер, О. В. Шубравська, Д. В. Молдован [та ін.] ; [за ред. акад. УААН Б. Й. Пасхавера].* — К. : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2009. — 432 с.
30. *Економічна діагностика: Навч. пос. / Т.Ф.Косянчук, В.В.Луцянова, Н.І.Майорова, В.В.Швид.* — Львів. : „Новий світ – 2000”, 2007. — 449с.
31. *Заяць В. М.* Розвиток ринку сільськогосподарських земель : монографія / В. М. Заяць. — К. : ННЦ ІАЕ, 2011. — 390 с.
32. *Ломаченко Т. И.* Рынок инноваций в АПК: методология и организация : монография / Т. И. Ломаченко. — К. : ННЦ ІАЕ, 2010. — 376 с.
33. *Лупенко Ю. О.* Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 р. / Ю. О. Лупенко, В. Я. Мессель-Васеляк ; [за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Мессель-Васеляка]. — К. : ННЦ ІАЕ, 2012 р. — 182 с.
34. *Федоров М. М.* Земельна реформа і розвиток ринкових земельних відносин / М. М. Федоров // Економіка АПК. — 2011. — № 7. — С. 55-60.
35. *Хорунжий М. Й.* Аграрна політика / М. Й. Хорунжий. — К. : КНЕУ, 2010. — 321 с.

2.11. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Теоретичні основи та інформаційне забезпечення аналізу господарської діяльності

Тема 1. Місце і роль аналізу господарської діяльності в інформаційній системі управління

Тема 2. Організація та етапи аналізу господарської діяльності

Тема 3. Особливості сільськогосподарського виробництва, що впливають на методику аналізу виробництва сільськогосподарської продукції

Змістовий модуль 2 Аналіз виробництва сільськогосподарської продукції

Тема 1. Аналіз виробництва валової і товарної продукції

Тема 2. Аналіз виробництва продукції рослинництва

Тема 3. Аналіз виробництва продукції тваринництва

Змістовий модуль 3 Аналіз ресурсного потенціалу аграрного підприємства

Тема 1. Аналіз використання земельних ресурсів

Тема 2. Аналіз матеріальних оборотних ресурсів

Тема 3. Аналіз соціальної інфраструктури, трудових ресурсів та фонду оплати праці

Змістовий модуль 4 Аналіз забезпеченості сільськогосподарських підприємств основними засобами виробництва і ефективність їх використання

Тема 1. Аналіз узагальнюючих показників забезпеченості сільськогосподарських підприємств основними засобами і ефективність їх використання

Тема 2. Аналіз використання тракторного парку

Тема 3. Аналіз використання зернозбиральних комбайнів

Тема 4. Аналіз вантажного автотранспорту

Змістовий модуль 5 Аналіз витрат і результатів діяльності аграрного підприємства

Тема 1. Аналіз витрат і собівартості виробництва сільськогосподарської продукції

Тема 2. Аналіз фінансових результатів діяльності аграрних підприємств

Тема 3. Методика маржинального аналізу фінансових результатів

Тема 4. Обґрунтування господарських рішень за допомогою маржинального аналізу

Змістовий модуль 6 Особливості аналізу господарської діяльності в інших галузях АПК

Тема 1. Особливості аналізу господарської діяльності на переробних підприємствах АПК

Тема 2. Особливості аналізу торгівельної діяльності підприємств АПК

Рекомендована література

Базова

1. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник / [за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 384 с.

2. Андрєєва Г.І. Економічний аналіз: навч.-метод. посібник / Г.І. Андрєєва. - К. : Знання, 2015. - 263 с.

3. Булатів А.С. Економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. / А.С. Булатів. - К.: Знання, 2017. – 408 с.

4. Долинський В.П. Аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств / В.П. Долинський. – К.: Вища школа. – 2009. – 164 с.

5. Економічний аналіз: навч. посібник / [М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк та ін.]; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.

6. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства / Вид. 2-ге пер. та доп: навч. посіб. / Т.Д. Костенко та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2017. - 400 с.

7. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: підручник / Г.І. Кіндрацька [та ін.]. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2016. -487 с.

8. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навчальний посібник / К.Ф. Ковальчук - К.: Центр учбової літератури, - 2012. – 326 с.

9. Ковальчук М.І. Економічний аналіз діяльності підприємств АПК: [Підручник] / М.І. Ковальчук. – К.: КНЕУ,

2005.

10. Кожанова Є.П. Економічний аналіз: навч. посіб. / Є.П. Кожанова [та ін.]; Харківський національний економічний ун-т. - 3-є вид., допр. і доп. - Х.: ВД «ІНЖЕК», 2013. - 344 с.

11. Козак І.І. Економічний аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.І. Козак; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - 2-ге вид. - Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2010. - 217 с.

12. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко, І.В. Гречина, Н.Е. Деєва; [за заг. ред проф. Т.Д. Косової] - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528с.

13. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник / Є.В. Мних - К.: Київський національний торговельно-економічний ун-т, 2015. - 256 с.

14. Петряєва З.Ф. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / З.Ф. Петряєва, Г.Г. Хмеленко. - Х.: ХНЕУ, 2016. - 240 с.

15. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: [Підручник] / П.Я. Попович. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2014. - 630 с.

16. Прокопенко І.Ф. Методика і методологія економічного аналізу: навч. посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 430 с.

17. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємств / Г.В. Савицька. - К.: Знання, 2004. - 654 с.

18. Серединська В.М. Економічний аналіз: навч. посіб. / В.М. Серединська, О.М. Загородна, Р.В. Федорович; за ред. проф. Р.В. Федоровича. - вид. 2-ге переробл. і доповн. - Тернопіль: Астон, 2010. - 592 с.

19. Сухарев П.М. Економічний аналіз в системі податкового контролю: організація і методика: навч. посібник / П.М. Сухарев, Л.О. Сухарева, О.О. Назаренко, О.Л. Павліченко, Я.І. Глушенко - Донецьк: ДонДУЕТ, 2014. - 124 с.

20. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: навч. посібник для студ. вищ. закладів освіти / Н.В. Тарасенко. - [4-те вид., стер.] - Л.: Новий Світ-2000, 2008. - 344 с.

21. Царенко О.М. Економічний аналіз діяльності

підприємств агропромислового комплексу: навч. посібник / О.М. Царенко – Суми: Університетська книга, 2006. – 240 с.

22. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз: навч. посібник / М.А. Болух [та ін.]; ред. М.Г. Чумаченко; Київський національний економічний ун-т. - [2.вид., перероб. і доп.] - К.: КНЕУ, 2003. – 555 с.

23. Шубіна С.В. Економічний аналіз: практикум / С.В. Шубіна, Ж.І. Торяник. – К.: Знання, 2013. – 230 с.

ДОПОМІЖНА

1. Бороненкова С.А. Экономический анализ в управлении предприятием. / С.А. Бороненкова. - М.: Финансы и статистика, 2013. – 326 с.

2. Гиляровская Л.Т. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. / Л.Т. Гиляровская. - М.: Проспект, 2017. – 456 с.

3. Глазов М.М. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия. / М.М. Глазов. - Спб, 2016. – 325 с.

4. Ковалев В.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. В.В. Ковалев, О.Н. Волкова - М: «Проспект», 2014. – 245 с.

5. Любушин Н.П. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия: [Учеб. пособие для вузов] / Н.П. Любушин, В.Б. Лещева, В.Г. Дьякова – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 346 с.

6. Савицкая Г.В. Теория анализа хозяйственной деятельности. / Г.В. Савицкая - М.: ИНФРА-М, 2007. – 482 с.

7. Смекалов П.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятий. / П.В. Смекалов, Г.А. Ораевская – М.: Финансы и статистика, 2011. – 459 с.

8. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа. / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин, Е.В. Негашеев. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 234 с

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Перший етап діагностики рівня професійних знань, умінь, навичок та ступеня сформованості професійних компетентностей здобувачів ОКР бакалавр спеціальності «Менеджмент» – єдиний комплексний кваліфікаційний іспит, розроблений у вигляді тестових завдань та аналітично-розрахункової задачі.

Єдиний державний кваліфікаційний іспит проводиться у складі академічної групи на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за екзаменаційними білетами, які представлені у вигляді тестових завдань з навчальних дисциплін, внесених до атестації здобувачів вищої освіти, відповідно навчального плану та висвітлених у розділі 2 цієї програми.

Кожен екзаменаційний білет комплексного кваліфікаційного іспиту містить 50 запитань та 3-4 варіанти відповідей до них. Правильна відповідь зазначається здобувачем вищої освіти у бланку відповідей (який здобувач вищої освіти отримує разом з екзаменаційним білетом на початку іспиту).

На розв'язання тестових завдань єдиного державного кваліфікаційного іспиту відводиться 1 (одна) астрономічна година.

Кваліфікаційна комісія перевіряє бланк оцінювання за ключем і зазначає збіг (правильні відповіді) і розбіжності (помилкові відповіді), підраховує і зазначає кількість правильних відповідей та проставляє оцінку тестування.

Загальні критерії оцінювання тестових знань:

- понад 90 % (45 тестів) правильних відповідей – «відмінно»;
- 76-89 % (38-44) правильних відповідей – «добре»;
- 60-75 % (30-37) правильних відповідей – «задовільно»;
- менше 60 % (29) правильних відповідей – «незадовільно».

Оцінювання результатів розв'язання аналітично-розрахункової задачі відповідно до еталонних відповідей відбувається за такими загальними критеріями:

— «відмінно» – завдання виконане повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином;

— «добре» – завдання виконане повністю, але допущені незначні неточності у розрахунках або оформленні, або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%;

— «задовільно» - завдання виконано не менш ніж на 70% за умови належного оформлення, або не менш ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

Підсумкова оцінка комплексного кваліфікаційного екзамену складається з усередненої оцінки за кожний з етапів (60 % за тестове випробування і 40 % за розв'язання аналітично-розрахункової задачі).

4. ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ БАКАЛАВР

Здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти, які успішно пройшли атестацію (склали єдиний комплексний кваліфікаційний іспит), отримують диплом про здобуття неповної вищої освіти за спеціальністю 6.030601 «Менеджмент» та професійну кваліфікацію «бакалавр з менеджменту»

Здобувачам ступеня вищої освіти, які отримали підсумкові оцінки «відмінно» за чотирьох бальною системою оцінювання та «А» за рейтингом ЄКТС не менше, ніж 75 % з усіх дисциплін навчального плану та практичної підготовки, а також оцінки «відмінно» за результатами атестації, видається диплом з відзнакою.

Здобувачі вищої освіти, які отримали незадовільну оцінку при складанні єдиного комплексного кваліфікаційного іспиту відраховуються з університету та одержують академічні довідки.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Програма атестації здобувачів
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
напряму підготовки 6.030601 Менеджмент,
галузі знань 0306 Менеджмент і адміністрування,
денної та заочної форми навчання**

Відповідальний за випуск д.е.н., професор Красноруцький О.О.

**Підписано до друку 24.09.2018 р.
Формат 60×90 ¹/₁₆. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. – 2,6. Наклад – 50 прим.**

**Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка
61002, м. Харків, вул. Алчевських 44**

**Видавництво ТОВ «Смугаста типографія»
61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 28 А
Тел.: (057) 754-49-42
e-mail: zebra-zakaz@mail.ru
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК № 4863 від 12.03.2015 р.**